

tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 14 1 ● 2015

Provinciale Organisaties Flora en Fauna

In 2000 is een aantal provinciale en regionale organisaties in Noord-Holland gaan samenwerken onder de naam Provinciale Organisaties voor Flora en Fauna Noord-Holland (POFF). Tot nu toe nemen hieraan deel de SVN, de Vlinderstichting, NOZOS, RAVON, KNNV, de weidevogelwerkgroepen, de Vrijwilligersraad van de Natuurvereniging Waterland en de Stichting Zoetwatervissen. De POFF staat open voor alle nog niet aangesloten vrijwilligersgroepen die zich actief bezighouden met natuuronderzoek. De POFF hoopt door samenwerking het natuuronderzoek te stimuleren en te versterken. In het verleden was sprake van versnippering van activiteiten, waardoor belangrijke informatie dikwijls beperkt bleef tot de eigen groep. De POFF wil kennis van en gegevens over flora, fauna en landschap bekend maken bij zo veel mogelijk vrijwilligers.

Dagelijks bestuur Provinciale Organisaties voor Flora en Fauna (POFF)

Voorzitter: Wim Ruitenbeek

Coördinator: Johan Stuart.

Correspondentie per e-mail: j.stuart@landschapnoordholland.nl

Bij de POFF aangesloten organisaties:

De Vlinderstichting

Contactpersoon: Klaas Kaag, Kofstraat 14, 1784 RP Den Helder.

Tel. 0223-630144, e-mail: klaas.kaag@hetnet.nl

Vrijwillige Weidevogelbescherming, Landschap Noord-Holland

Contactpersoon: Krijn Trimbos, Postbus 222,

1850 AE Heiloo. Tel. 088-0064481,

e-mail: k.trimbos@landschapnoordholland.nl

Noord-Hollandse Zoogdierstudiegroep (NOZOS)

Contactpersoon: Jan Wondergem, Hof van Ra 31,

1705 SC Heerhugowaard. Tel. 06 22907093,

e-mail: j.wondergem@fundeon.nl

Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN)

Contactpersoon: Hans Stapersma, Heerenweg 44, 1901 ME Castricum

Tel. 06 22684313, e-mail: j.stapersma@gmail.com

Stichting FLORistisch Onderzoek Nederland (Floron)

Contactpersoon: Niko Buiten, Spaarne 49 app 1.7, 2011 CE Haarlem.

Tel. 023 5403266, e-mail: nikobuiten@online.nl

Vrijwilligersraad van de Vereniging voor agrarisch natuur en

landschapsbeheer Waterland. Land en Dijken

p/a: Koemarkt 53 I, 1441 DB Purmerend, info@waterlandendijken.nl

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging,

Gewest Noord-Holland (KNNV)

Contactpersoon: Jan Marbus, Dorpsstraat 10a, 1689 EV Zwaag

Tel. 022 923 0419, e-mail: dehoornbloem@hhoorn.knnv.nl

Stichting Reptielen, Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland, afdeling Noord-Holland (RAVON)

Contactpersoon: Edo Goverse, p.a. IBED/UvA, P.O. Box 93501,

1090 EA Amsterdam, Tel. 020 5257331, e-mail: e.goverse@uva.nl

Abonnementen: Een jaarabonnement kost € 15,-.

U kunt zich aanmelden door een brief of een e-mail met uw naam en adres te sturen naar:

Landschap Noord-Holland
t.a.v. abonneeadministratie Tussen Duin & Dijk
Antwoordnummer 85127
1850 VA Heiloo

- Telefoon: 088-0064455 • info@landschapnoordholland.nl
- Banknummer: NL28RABO 011.91.39.510

Tussen Duin & Dijk is een onafhankelijk blad gewijd aan het onderzoek en de bescherming van de natuur en het landschap in Noord-Holland. Het wordt gemaakt voor en door vrijwilligers met een speciale passie voor natuur. Of die passie nu de hele natuur geldt, of specifiek vogels, vlinders, vissen of vleermuizen, planten, mossen of vossen. Het tijdschrift wordt uitgegeven door de Provinciale Organisaties voor Flora en Fauna (POFF) en verschijnt viermaal per jaar. Het uitgeven van dit tijdschrift wordt gefaciliteerd door Landschap Noord-Holland.

Redactie: Antje Ehrenburg, Frode Numan, Bert Pijs, Wim Ruitenbeek, Peter Spannenburg, David Tempelman, Geert Timmermans, Frank Visbeen, Martin Witteveldt, Miranda Zutt-van der Made.

Vaste medewerker: Jos Zwarts.

Redactieadres: Frank Visbeen,
Blauwpijpstraat 6, 1019 KW Amsterdam.
e-mail: redactie@tussenduinendijk.nl

Website: www.tussenduinendijk.nl

Redactieraad: Friedjof van den Bergh, Bert Buizer, Klaas Kaag, Jan Marbus, Erik Menkveld, Harm Niesen, Pim de Nobel, Kees Scharringa, Thea Spruijt, Johan Stuart, Dirk Tanger, Mark van Til, Wim Tijsen, Ron van 't Veer.

Vormgeving: Art&Design Bredewold & Buczynski, Haringhuizen.

Druk: Springeruit Drukwerk, Schoorl.

Oplage: 1800.

© Auteursrecht voorbehouden. Overname is slechts toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

ISSN: 1570-7261

Richtlijnen voor kopij: Auteurs wordt verzocht om de richtlijnen voor het schrijven van een artikel op te vragen. Zij dienen zich hieraan te houden. De richtlijnen kunnen worden aangevraagd bij bovenstaand redactieadres.

● *Duinmuntvlinder. Foto: Arnold Wijker.*
Achtergrond: Grijs duinen. Foto: Bert Pijs.

Weelderigheden

Onlangs verscheen de prachtige facsimile-uitgave van de eerste poging de avifauna van Nederland te boekstaven: 'Nederlandsche Vogelen 1770-1829', door C. Nozeman en C. Sepp. Sepp en zijn zoon waren de uitgevers die ook voor de bijzondere prenten zorgden en Nozeman was de redacteur die tot zijn dood in 1786 de meeste teksten zelf schreef. Uniek in die dagen was dat hij als eerste ornitholoog naar levende vogels keek. Voordien bestond de ornithologie uitsluitend uit de bestudering van dode vogels in verzamelingen van musea en particulieren.

Dat er bij de bestudering van levende vogels naar huidige wetenschappelijke normen nog wel eens iets mis ging, mag blijken uit het onderstaande citaat over de soort die we zomertortel noemen. De spelling is aangepast en tussen haakjes staat een betekenis van oude woorden die nu tot misverstanden kunnen leiden. Maar er staan ook woorden in waarvan ik de betekenis aan uw eigen fantasie overlaat.

'De Tortels zijn veel darteler dan de bos- (hout-) en onverbasterde veldduiven (tamme duiven): Zij zijn zo geil van aard, dat zij zelfs onnatuurlijke weelderigheden bedrijven, wanneer zij, mannen bij mannen, en wijven bij wijven, afzonderlijk opgesloten zijn; (...). In vogelhokken, daar enige paren van tortelen bij elkaar samenleven, zullen de duiffes (vrouwtjes) ras overspeleressen bevonden worden; en aan dat zwak zijn zij ook in de onbedwongen (niet gedwongen) staat van natuurlijke vrijheid zeer dikwijls onderhevig. De tortels munten boven de andere duiven uit in 't werk der najaging van wellust. De doffer werpt zich meermalen voor het duifje zo laag ter neer, dat hij met zijn bek de grond raakt, terwijl hij onder deze diepe buigingen niet ophoudt zijn bekende verzuchtingen uit te boezemen: het duifje beantwoordt dat zuchten met gekir, en laat van die tijd af genoegzaam niet na te trekkebekken, en de doffer te strelen, en zich met hem te verlustigen, tot dat zij in het binnen kort (in korte tijd) samengesleept nest haar twee (soms drie) eieren legt.'

Vermakelijk natuurlijk. Maar ook menselijk gedrag op dieren geprojecteerd en de opgeheven vinger is niet ver weg. Toch schroomde Nozeman niet, in een tijd die nog door dominees werd geregeerd, vrijuit op te schrijven wat hij meende waar te nemen. Dat was revolutionair. Over welke bevindingen van de huidige wetenschap zal men over tweehonderd jaar meewarig glimlachen? Hopelijk zijn er dan nog genoeg tortels om de weelderigheden van te bestuderen.

Ru

- 4 Broedvogels in het Eerste Infiltratiegebied – deel 2
- 8 Vegetatiekartering in de Noordduinen. Op stap met Theo Baas
- 11 Tandjesgras – *Dantonion decumbens*
- 12 Vismonitoring met kruisnet in en rond het Noordzeekanaal
- 16 Nieuw voor de wetenschap

- 17 De mol in Groot-Amsterdam
- 18 Microparels uit het open duin

- 22 Nieuwsflits

